

Motion till riksdagen

1986/87:Jo166

Hans Dau (m)

Reglering av priserna på jordbruksprodukter,
m. m.(prop. 1986/87:146)

Åtgärdsprogram för jordbruket i norra Sverige

I det beslut som riksdagen tog våren 1986 sades att en helhetssyn bör anläggas på Norrlandsproblematiken och att ett åtgärdsprogram för Norrlandsjordbruket bör utarbetas.

Regeringens förslag i proposition 1986/87:146 kan inte anses motsvara riksdagens beslut.

Frågan om en helhetssyn har delvis berörts i några positiva skrivningar, som dock ej motsvaras av konkreta förslag och ej heller av en medelsanvisning, som föranleds av de redovisade behoven.

Skall en levande landsbygd kunna upprätthållas i de berörda områdena måste de kombinationsföretag som enligt propositionen skall byggas upp med inslag av verksamheter som inte är naturliga led i jordbruksdriften få del av den ovan nämnda helhetssynen. Riksdagen måste uttala att restriktioner och trångsynt byråkrati ej får hämma utvecklingen.

Så måste t. ex. lantmäteriet vid fastighetsbildning och avstyckning av tomtar till bostadshus i glesbygd medge att tomtens storlek anpassas till köparens önskemål, om detta kan leda till en fast bosättning på orten. Jakt- och fiskerätt bör också kunna avsöndras och tillföras dessa "glesbygdstomter".

Ett annat exempel är vägförvaltningens attityd till skyltar. Skall kombinationsföretag kunna sälja sina produkter till vägfärdande turister eller ortsbör måste man få tillfälle att visa var företaget finns. Ett företag, som har jordbruk i kombination med annan verksamhet, kan inte flytta till de platser som centralbyråkraterna anser vara bäst. Man måste bli kvar där åker och byggnader redan finns. Därför måste företagen få visa vad man säljer och var man är på ett friare sätt än vad som nu tillåts på många håll.

Andra exempel är byggnormer, lånebestämmelser och tillämpning av hälsovårdsstadgor. Men även på flera andra områden måste en öppning och anpassning till för att de i propositionen omnämnda företagen skall kunna skapas.

Stöd till särskilt skuldyngda jordbruksföretag

En förbättring av den generella lönsamheten är den väsentligaste åtgärden för att motverka att fler lantbrukare hamnar i ekonomiska svårigheter. Detta har delvis åstadkommits genom den höjning av det särskilda Norrlandsstödet som genomfördes våren 1986. Om ytterligare åtgärder trots det erfordras

förutsätter jag att dessa insatser inte får tas ur de nu anvisade medlen, som i sin helhet bör användas till offensiva satsningar. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1986/87
Jo166

Forskning och utbildning

Om inte det norrländska jordbruket utvecklas i samma takt som jordbruket i övriga delar av landet kommer skillnaderna i produktionskostnader mellan norra och övriga delar av Sverige att öka kraftigare.

Avkastningsmässigt är mjölkproduktionen i Norrland jämförbar med den i det övriga landet. Inom växtodlingen har däremot produktionen inte förbättrats i samma takt i norr. Det finns även en rad andra områden där en liten förbättring snabbt kan ge god ekonomisk utdelning. För att åtgärda dessa brister fordras att tillräckliga och långsiktiga resurser ställs till förfogande för forskning och utveckling. Tillgängliga medel inom dessa områden är för närvarande otillräckliga. Därför måste en större del än vad som antyds i propositionen användas till forskning och utveckling. Medlen bör i första hand användas för en upprustning av resurserna vid Röbbäcksdalen, som bör ombildas till en självständig institution inom SLU så att den blir en allt aktivare, kreativ motor för utvecklingen av det norrländska jordbruket.

Behovet av utbildning i företagsekonomi i samband med uppbyggnad och utveckling av kombinerade företag såväl som hos redan etablerade jordbrukare är påtagligt. Detta utbildningsbehov kan bäst tillgodoses genom samordning med övrig företagsutbildning lokalt genom t. ex. komvux.

Förstärkning av jordbruken med skogsmark

Jordbrukarnas möjligheter att utveckla sina företag i glesbygden är i stor utsträckning beroende av i vilken mån företagen kan kompletteras med skogsmark.

I arbetet med att förstärka företagsstrukturen bör även ingå uppbyggnad av renodlade skogsföretag. Sådana kan då lämpligen kombineras med andra verksamheter på orten.

Lantbruksnämnderna bör få resurser för att aktivare kunna medverka till att jordbruksföretag förstärks med skogsmark. Domänverksskog måste tillsammans med statens övriga markinnehav ställas till förfogande så att nämnderna tillsammans med skogsbolag, kyrkan och kommunerna skall kunna genomföra ägobyten syftande till att skapa stabila kombinationsföretag.

Det är också angeläget med åtgärder som motverkar att enskilt ägd skogsmark överförs till andra ägarkategorier som bolag, kommuner och stiftelser.

Hemställen

Med anledning av vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alla beslutsnivåer inom statlig och kommunal förvaltning måste samverka för att uppnå åtgärdsprogrammets mål,

2. att riksdagen beslutar att stöd till särskilt skuldtyngda jordbruksföretag ej får tas av i propositionen anvisade medel.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en större del av de medel som anvisas i propositionen får användas till forskning och utbildning än vad som framgår av föredragandens uppskattning.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att medlen för forskning i första hand används vid Röbbäcksdalen.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Röbbäcksdalen får ombildas till en självständig institution inom SLU.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att utbildningen i företagsekonomi prioriteras i enlighet med vad som anförts i motionen.

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att domänverksskog tillsammans med statens övriga markinnehav används i enlighet med vad som i motionen anförts för att skapa stabila kombinationsföretag.

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att åtgärder som motverkar att enskilt ägd skogsmark överförs till andra ägar-kategorier vidtas.

Stockholm den 11 maj 1987

Hans Dau (m)